

Vlaams
Parlement

ingediend op **532** (2020-2021) – Nr. 2
18 december 2020 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
uitgebracht door Johan Deckmyn

over het voorstel van resolutie

van Joris Nachtergaele, Vera Jans, Emmily Talpe,
Karl Vanlouwe, Karin Brouwers en Maarten De Veuster

over de presidentsverkiezingen
en de daaropvolgende protesten in Wit-Rusland

*Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme:*

Voorzitter: Cathy Coudyser.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Karl Vanlouwe;
Johan Deckmyn, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder;
Karin Brouwers, Vera Jans;
Gwendolyn Rutten, Emmily Talpe;
Björn Rzoska, Tine Van den Brande;
Annick Lambrecht.

Plaatsvervangers:

Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Steven Vandeput, Manuela Van Werde;
Adeline Blancquaert, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch;
Martine Fournier, Orry Van de Wauwer;
Marino Keulen, Bart Tommelein;
Chris Steenwegen, Jeremie Vaneeckhout;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

532 (2020-2021) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

INHOUD

1. Toelichting door Joris Nachtergaele	4
2. Bespreking	4
2.1. Interventie van Annick Lambrecht	4
2.2. Interventie van Karin Brouwers.....	5
2.3. Interventie van Emmily Talpe	5
2.4. Interventie van Johan Deckmyn	5
3. Stemming	6
Gebruikte afkortingen	7

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme behandelde op 8 december 2020 het voorstel van resolutie over de presidentsverkiezingen en de daaropvolgende protesten in Wit-Rusland.

(De vergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

1. Toelichting door Joris Nachtergaele

Volgens *Joris Nachtergaele* is het voorstel nog altijd actueel omdat er sinds de verkiezingen van augustus weinig beterschap is in Wit-Rusland. Op zondag 9 augustus 2020 werden er presidentsverkiezingen gehouden, waarin president Aleksandr Loekasjenko met 80 procent van de stemmen werd herkozen.

Daarbij bleek grootschalige fraude te hebben plaatsgevonden met kiesbiljetten, waartegen de Wit-Russische bevolking in verzet kwam met vreedzame protestacties, om het aftreden van president Loekasjenko af te dwingen. Het antwoord van diens regime was echter bikkelhard. Demonstranten werden hardhandig behandeld, illegaal opgepakt, ontvoerd en gefolterd. Ondertussen zou het gaan om ruim 27.000 arrestaties en 2000 meldingen van mensonterende behandeling.

Internationaal kwam er al heel wat reactie op de verkiezingsuitslag en de daaropvolgende gebeurtenissen. Schrijnend was wel dat de reactie van de EU lang op zich liet wachten, omdat geen overeenstemming kon worden bereikt, al heeft de spreker alle begrip voor het standpunt van Cyprus, dat het dossier koppelde aan de op zich terechte bezorgdheid om Turkije. Uiteindelijk heeft echter geen enkel Europees land de verkiezingsuitslag erkend en werd beslist rechtstreeks financieel tussenbeide te komen zonder evenwel enige overheidsinstelling te betrekken.

Aleksandr Loekasjenko is nog altijd aan de macht en wordt gesteund door de Russische president Vladimir Poetin, die zijn grote invloed in Wit-Rusland wil behouden door de huidige president in het zadel te houden.

De indieners vragen aan de Vlaamse Regering:

- er bij de EU op aan te dringen alle mogelijke krachtdadige maatregelen te nemen tegen het autoritaire regime van Aleksandr Loekasjenko en tegen al wie heeft bijgedragen tot de verkiezingsfraude, de mensenrechtenschendingen en het geweld tegenover vreedzame demonstranten;
- op Europees niveau aan te sturen op een Europese bemiddelingsactie in samenwerking met de OVSE zodat de conflictsituatie kan worden ontmijsd, en verdere interne en externe escalatie kan worden vermeden;
- in haar internationale contacten het belang van de niet-erkenning van de verkiezingsuitslag in Wit-Rusland te blijven onderstrepen;
- bij de Verenigde Naties het belang van onafhankelijke waarnemers te benadrukken om een beter zicht te krijgen op de mensenrechtenschendingen in Wit-Rusland en de bijeenkomst van een speciale zitting van de VN-Mensenrechtencommissie te faciliteren;
- toe te zien op de rechtstreekse uitkering van eventuele internationale, Europese of Vlaamse steunmaatregelen aan onafhankelijke ngo's en burgerbewegingen zodat er geen Wit-Russische overheidsinstanties bij betrokken worden.

2. Bespreking

2.1. Interventie van Annick Lambrecht

De situatie in Wit-Rusland blijft ook de fractie van *Annick Lambrecht* ernstig zorgen baren. Sinds de vragen van Emmily Talpe, Joris Nachtergaele en haarzelf in de commissievergadering van 13 oktober 2020 (*Vragen om uitleg* VI.Parl. 2020-21, nr. 3170, 3261 en 3538) is geen vooruitgang vast te stellen, integendeel. President

Loekasjenko houdt vast aan de macht en schuwt daarbij het geweld niet. Gelukkig houdt de bevolking zich sterk in haar verzet.

Haar fractie steunt dan ook het voorstel, dat stelt dat het aan de Wit-Russen zelf is om democratisch hun eigen toekomst te bepalen. De EU moet luid en duidelijk het geweld tegen die bevolking veroordelen en er helpen voor zorgen dat haar stem gehoord wordt, zowel binnen als buiten Wit-Rusland.

2.2. Interventie van Karin Brouwers

Ook de fractie van *Karin Brouwers* steunt het voorstel, dat al die maanden na de verkiezingen nodig blijft, zeker nu de aandacht dreigt te verslappen omdat de pandemie die volledig opeist. Het blijft helaas actueel.

Voor CD&V is vooral van belang de ondersteuning van het Wit-Russische volk, dat vreedzaam door de straten blijft lopen. Hun vraag om eerlijke verkiezingen, is ook het belangrijkste wat in het voorliggende voorstel wordt gevraagd aan de internationale gemeenschap.

2.3. Interventie van Emmily Talpe

De fractie van *Emmily Talpe* is uiteraard ook blij met het voorstel. Het is vier maanden geleden dat de verkiezingen in Wit-Rusland plaatsvonden. Gedurende heel die tijd is de bevolking op straat blijven komen. Een sterk signaal is nodig om duidelijk te maken dat de reactie van het regime daarop niet strookt met de Europese kijk op mensenrechten. De Europese Raad vaardigde inmiddels sancties uit op 2 oktober 2020 en op 6 november 2020. Op 22 oktober 2020 werd ook de jaarlijkse onderscheiding voor de vrijheid van denken en de inzet voor mensenrechten toegekend aan de democratische oppositie in Wit-Rusland, wat door haar fractie wordt toegejuicht.

Met wat voorligt wordt aan de EU gevraagd om verder op te treden tegen de situatie en tegen de schending van de mensenrechten. Vlaanderen moet daarin het voortouw nemen, bepleit het lid, en dat in al zijn internationale contacten.

2.4. Interventie van Johan Deckmyn

Johan Deckmyn treedt om te beginnen bij dat de Cyprioten evenzeer terecht hun rechten opeisen ten opzichte van Turkije. Dat het in de eerste plaats aan de Wit-Russen is om te bepalen wat goed is voor hun land, vindt hij een goede redenering van Annick Lambrecht, maar dan moet men die ook doortrekken naar Polen en Hongarije.

Het Vlaams Belang zal het voorstel goedkeuren. Hij erkent dat de rol van de Russische president Poetin voor geopolitieke spanning zorgt, maar anderzijds kan men dezelfde opmerking maken over die van Litouwen, dat zich evengoed actief mengt. Men mag dat niet onderschatten, waarschuwt hij, ook al gaat het om een andere schaal van macht. Zelfs al is die rol niet negatief, dan moet men toch de moed hebben ook hem te belichten en niet alleen die van Rusland.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie over de presidentsverkiezingen en de daaropvolgende protesten in Wit-Rusland wordt unaniem aangenomen met 11 stemmen.

Cathy COUDYSER,
voorzitter

Johan DECKMYN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

EU	Europese Unie
ngo	niet-gouvernementele organisatie
OVSE	Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa
VN	Verenigde Naties